

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 การกำหนดพื้นที่ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษา วิถีชีวิตของครัวเรือนผู้ประกอบการอาชีพประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดสงขลา สำหรับเหตุผล ที่เลือกจังหวัดสงขลาเป็นพื้นที่ในการทำการการศึกษา เพราะจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางภาคใต้ในด้านต่าง ๆ เช่น การคมนาคม การปกครอง การศึกษา การท่องเที่ยว และยังเป็นที่ตั้งของหน่วยงานที่สำคัญของภาคใต้ และที่สำคัญที่สุดคือ จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่ทำการประมงมากถึง 9 อำเภอจากทั้งหมด 16 อำเภอ และมีถึง 46 ตำบล 157 หมู่บ้าน 6,566 ครัวเรือน มีประชากรทำประมงพื้นบ้านถึง 34,789 คน (โครงการจัดการทรัพยากรชายฝั่งและพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ สมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ 2540 : 8)

จังหวัดสงขลาจึงเป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรทำประมงพื้นบ้านมากที่สุดในภาคใต้ ทั้งนี้เนื่องจากจากจังหวัดสงขลามีพื้นที่ที่สามารถทำประมงพื้นบ้านได้ทั้งในอ่าวไทยและในทะเลสาบ โดยชายฝั่งทะเลอ่าวไทยในจังหวัดสงขลามีชายหาดยาวถึงประมาณ 151 กิโลเมตร และบริเวณทะเลสาบสงขลามีพื้นที่กว้างใหญ่ถึง 9,100 ตารางกิโลเมตร ซึ่งทะเลสาบสงขลาครอบคลุมพื้นที่ จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับจังหวัดสงขลาอยู่ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยได้มีอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลา ที่มีการทำประมงพื้นบ้านได้แก่ อำเภอเมืองสงขลา หาดใหญ่ ระโนด ควนเนียง สทิงพระ กระแสสินธุ์ จะนะ เทพา และสิงหนคร

พื้นที่ทำประมงพื้นบ้านของจังหวัดสงขลาสามารถจำแนกหมู่บ้านที่ทำประมงพื้นบ้านในจังหวัดสงขลาเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ทำประมงพื้นบ้านในพื้นที่บริเวณทะเลสาบสงขลา ซึ่งมีจำนวนถึง 88 หมู่บ้าน กับกลุ่มที่ทำประมงพื้นบ้านในพื้นที่บริเวณอ่าวไทยมีจำนวน 69 หมู่บ้าน ดังนั้นการทำประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดสงขลาได้กระจายทั่วไปโดยมีถึง 157 หมู่บ้าน ทำให้มีความหลากหลายทั้งด้านขนาดของชุมชน ด้านวิธีการและเครื่องมือในการทำประมงของชุมชน รวมถึงวิถีชีวิตในแต่ละชุมชนประมงพื้นบ้านมีความแตกต่างกันไป แต่เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้มีเวลาค่อนข้างจำกัดจึงยากที่จะศึกษาถึงความแตกต่างของวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านได้ทุกพื้นที่ในจังหวัดสงขลาในระยะเวลานั้น ดังนั้นเพื่อที่จะได้เข้าใจถึงวิถีชีวิตของครัวเรือนชาวประมงพื้นบ้านที่มีความแตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน จึงเลือกทำการศึกษาเปรียบเทียบ

วิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านในจังหวัดสงขลา เพียง 2 ชุมชน โดยใช้หลักความแตกต่างของพื้นที่ทำประมง ซึ่งมีสภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเลและทรัพยากรสัตว์น้ำที่ต่างกันด้วย คือพื้นที่ทำประมงพื้นบ้านบริเวณทะเลสาบสงขลา และพื้นที่ทำประมงพื้นบ้านบริเวณอ่าวไทย

จากการเลือกทั้งสองพื้นที่ ดังกล่าวแล้วนั้น ได้ทำการเลือกศึกษาหมู่บ้านที่ทำประมงพื้นบ้านบริเวณทะเลสาบสงขลา 1 หมู่บ้าน คือ “บ้านท่าเสา” ตำบลทังหม้อ อำเภอสิงหนคร และอีกหมู่บ้านที่มีการทำประมงพื้นบ้านบริเวณอ่าวไทย คือ “บ้านบ่ออิฐ” ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

เนื่องจากหมู่บ้านทั้งสองเป็นหมู่บ้านประมงและสมาชิกในหมู่บ้านมีการทำประมงพื้นบ้านกันเกือบทุกครัวเรือน แต่ทั้งสองหมู่บ้านมีความแตกต่างกันไปด้านทรัพยากรหรือสัตว์น้ำ รวมถึงมีลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมในการทำประมง กล่าวคือ หมู่บ้านบ่ออิฐเป็นพื้นที่อ่าวไทยลักษณะน้ำเป็นน้ำเค็ม สัตว์น้ำที่จับได้จึงเป็นสัตว์น้ำเค็ม ส่วนหมู่บ้านท่าเสาเป็นทะเลสาบมีทั้งน้ำเค็ม น้ำกร่อย น้ำจืด สัตว์น้ำที่จับได้ต่างกันไปตามลักษณะน้ำ จากเหตุผลดังกล่าวทำให้เกิดการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในการจับสัตว์น้ำ ตลอดจนแรงงานและต้นทุนที่ใช้ในการทำประมงทั้งสองหมู่บ้านมีความแตกต่างกัน จากความต่างในข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสามารถนำมาเปรียบเทียบถึงความเหมือนและความต่างของวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านในทั้งสองพื้นที่

3.2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ หัวหน้าครัวเรือนประมงพื้นบ้าน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ “บ้านบ่ออิฐ” ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งมีการทำประมงในอ่าวไทย และ “บ้านท่าเสา” ตำบลทังหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งมีการทำประมงในทะเลสาบสงขลา โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ในพื้นที่ดังกล่าว

3.3 นิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition)

เนื่องจากในการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษา วิถีชีวิตของครัวเรือนประมงพื้นบ้าน เพื่อเป็นที่เข้าใจตรงกันจึงได้นิยามความหมายเฉพาะในกรณีการศึกษาคั้งนี้

3.3.1 นิยามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ครัวเรือน หมายถึง ครัวเรือนชาวประมงพื้นบ้าน ที่ประกอบด้วยบุคคลที่อาศัยอยู่ภายใต้หลังคาเรือนเดียวกัน มีการร่วมมือกันในการทำมาหากิน จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การครองชีพร่วมกัน และการทำกิจการอื่นร่วมกัน เช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจ กิจกรรมทางสังคม เป็นต้น

หัวหน้าครัวเรือน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าครัวเรือนของผู้ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน และต้องรับผิดชอบในการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน หรือรับผิดชอบทางเศรษฐกิจของครัวเรือน

อายุ หมายถึง อายุเต็มปีบริบูรณ์ของหัวหน้าครัวเรือนผู้ตอบแบบสอบถาม ตั้งแต่วันเกิดจนถึงวันที่ผู้วิจัยทำการศึกษา

การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุด ของหัวหน้าครัวเรือนผู้ตอบแบบสอบถาม

สมาชิกในครัวเรือน หมายถึง ผู้ที่อาศัยประจำในครัวเรือนชาวประมงพื้นบ้าน มีส่วนร่วมในการอุปโภคบริโภค และออกค่าใช้จ่ายในการจัดหาสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต

รูปแบบของครัวเรือน หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์ในครัวเรือนประมงพื้นบ้าน

-ครัวเรือนเดี่ยว หมายถึง ครัวเรือนประมงพื้นบ้านที่ประกอบไปด้วย หัวหน้าครัวเรือน ภรรยา และบุตร และอาจมีญาติคนอื่นที่ยังไม่สมรสอาศัยอยู่ด้วย

-ครัวเรือนขยาย หมายถึง ครัวเรือนประมงพื้นบ้านที่ประกอบไปด้วยครัวเรือนเดี่ยวตั้งแต่ 2 ครัวเรือนขึ้นไป โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเพียงคนเดียว

การจำแนกขนาดของครัวเรือน หมายถึง จำนวนสมาชิกทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนประมงพื้นบ้าน

-ครัวเรือนขนาดเล็ก หมายถึง ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกต่ำกว่า 4 คน

-ครัวเรือนขนาดกลาง หมายถึง ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 4 - 7 คน

-ครัวเรือนขนาดใหญ่ หมายถึง ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 8 คนขึ้นไป

3.3.2 นิยามเกี่ยวกับ "วิถีชีวิต"

วิถีชีวิตของครัวเรือนประมงพื้นบ้าน หมายถึง การดำเนินชีวิตของครัวเรือนผู้ประกอบอาชีพประมงขนาดเล็ก หรือ ประมงชายฝั่ง ที่ทำประมงโดยใช้เรือไม่มีเครื่องยนต์ เช่น เรือพาย เรือแจว หรือเรือที่มีเครื่องยนต์ เช่น เรือหางยาว เรือท้ายตัด เรือกอและ หรือใช้เรือที่มีเครื่องยนต์ไม่เกิน 30 แรงม้า มีลำเรือยาวไม่เกิน 7.5 เมตร ใช้อุปกรณ์เครื่องมือในการทำประมงที่ไม่ซับซ้อน โดยได้ทำการศึกษาการดำเนินชีวิตใน 3 ด้าน คือ ด้านการทำมาหากิน ด้านความสัมพันธ์ในครัวเรือนและเครือญาติ และด้านความเป็นอยู่

-การทำมาหากิน หมายถึง ลักษณะทางการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านต่าง ๆ และรายได้ที่ได้จากการทำประมงพื้นบ้าน

รายได้ของครัวเรือน หมายถึง รายรับทั้งหมดที่เป็นตัวเงิน

ชาวประมง หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพประมง

เครื่องมือประจำที่ หมายถึง เครื่องมือทำประมงที่ไม่สามารถเคลื่อนย้าย หรือยากแก่การเคลื่อนย้าย มักเป็นเครื่องมือที่มีขนาดใหญ่ และมีอุปกรณ์เป็นส่วนประกอบจำนวนมาก ชาวประมงต้องวางตามสถานที่ต่าง ๆ ตลอดช่วงเวลาการทำประมง เช่น โพงพาง ไซ ไม้ระ เป็นต้น

เครื่องมือเคลื่อนที่ หมายถึง เครื่องมือทำประมงที่สามารถเคลื่อนย้ายไปทำประมงตามสถานที่ต่าง ๆ ได้ ตามความต้องการ ไม่ต้องใช้อุปกรณ์เป็นส่วนประกอบมากนัก เช่น อวน เบ็ด แห เป็นต้น

-ความสัมพันธ์ของครัวเรือนและเครือญาติ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ได้จากบทบาทของการเป็นสมาชิกในครัวเรือนชาวประมงพื้นบ้าน และเครือญาติ

-ความเป็นอยู่ หมายถึง ลักษณะบ้านเรือน รวมถึงลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ในด้านการอุปโภคบริโภค การสาธารณสุข การสาธารณสุข ด้านการคมนาคมติดต่อ การใช้ภาษา ด้านศาสนาและความเชื่อ

การอุปโภคบริโภค หมายถึง อาหารการกิน น้ำดื่ม น้ำใช้ ในครัวเรือนประมงพื้นบ้าน ตลอดจนข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน

ด้านสาธารณสุข หมายถึง บริการสาธารณสุขให้กับประชาชนในชุมชนประมงพื้นบ้านเฉพาะที่เกี่ยวกับไฟฟ้า และน้ำประปา

ด้านการสาธารณสุข หมายถึง สถานที่อยู่ดูแลรักษาพยาบาลยามเจ็บป่วย ได้แก่ โรงพยาบาล หรือ สถานเอนาามัย ที่มีในชุมชนประมงพื้นบ้าน

การรับรู้ข่าวสาร หมายถึง การรับรู้ข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ของผู้ประกอบการอาชีพประมงพื้นบ้าน

การคมนาคม หมายถึง ลักษณะการติดต่อสัมพันธ์กันในชุมชนและนอกชุมชน ได้แก่ การใช้ยานพาหนะในการสัญจรติดต่อระหว่างกัน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม โดยสอบถามทั้งที่เป็นข้อความให้เลือกตอบ และการเติมข้อความในช่วงว่าง นอกจากนี้มีการใช้การสัมภาษณ์ในรายละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม เพื่อจะได้ทราบถึงการดำเนินชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านอย่างละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น

1. *ใช้การสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม* เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครัวเรือนชาวประมงพื้นบ้านในกรอบประเด็น ความสัมพันธ์ของครัวเรือนและเครือญาติ การทำมาหากิน และความเป็นอยู่ โดยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 212 ชุด กับหัวหน้าครัวเรือนทั้งหมด 212 ครัวเรือน

ลักษณะของแบบสอบถามมีดังนี้ (ภาคผนวก ค)

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งเป็นการกรอกข้อมูลในตารางข้อที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วย ลำดับที่ของสมาชิกในครัวเรือน ชื่อ ความสัมพันธ์ของหัวหน้าครัวเรือน สถานภาพทางการสมรส เพศ อายุ การศึกษา ศาสนา อาชีพหลัก และอาชีพรอง รวมถึงคำถามข้อที่ 7 หัวหน้าครัวเรือนเคยประกอบอาชีพอื่นมาก่อนที่จะมาทำประมงว่าเคยทำหรือไม่
2. ข้อคำถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตด้านความสัมพันธ์ในครัวเรือนและเครือญาติ ในข้อที่ 2-6 มีจำนวน 5 ข้อ
3. ข้อคำถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตด้านการทำมาหากิน ในข้อที่ 8-37 มีจำนวน 20 ข้อ
เวลาที่ได้ทำประมง ข้อที่ 8
เวลาที่ออกไปทำประมง ข้อที่ 9-11

ระยะทางที่ใช้ในการทำประมง ข้อที่ 35
 การขายสัตว์น้ำ ข้อที่ 12-14
 รายได้จากการทำประมง ข้อที่ 15-18
 รายได้จากอาชีพเสริม ข้อที่ 19-20
 แรงงานที่ใช้ในการทำประมง ข้อที่ 21-24
 เครื่องมือที่ใช้ในการทำประมง ข้อที่ 25-32
 สัตว์น้ำที่จับได้จากการทำประมง ข้อที่ 33-34
 แหล่งทุนที่ใช้ในการทำประมง ข้อที่ 36

4. ข้อคำถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตด้านความเป็นอยู่ ในข้อที่ 38-55 มีจำนวน 18 ข้อ

ลักษณะที่อยู่อาศัย ข้อที่ 38
 การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน ข้อที่ 39-40
 สัตว์เลี้ยงในครัวเรือน ข้อที่ 41
 ด้านสาธารณสุขบริโภค ข้อที่ 42-44
 ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ข้อที่ 45
 ด้านสุขภาพ และสาธารณสุข ข้อที่ 46-47
 ด้านศาสนาและความเชื่อ ข้อที่ 48-49
 การติดต่อสัมพันธ์กันในชุมชนและนอกชุมชน ข้อที่ 50-52
 การรับรู้ข่าวสาร ข้อที่ 53-55

2. ใช้การสัมภาษณ์ในรายละเอียดเฉพาะบางราย เพื่อประกอบข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และเป็นการยืนยันความชัดเจนของข้อมูล โดยสัมภาษณ์จากตัวผู้ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านเอง และบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน จำแนกได้ดังนี้ สัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน ในพื้นที่บ่ออิฐ 7 ราย พื้นที่ท่าเสา 5 ราย เจ้าแม่/ผู้รับซื้อสัตว์น้ำพื้นที่บ่ออิฐและท่าเสา พื้นที่ละ 1 ราย เจ้าหน้าที่องค์กรเอกชน (NGOs) 1 ราย เจ้าหน้าที่สถิติ 1 ราย และจากเจ้าหน้าที่ประมงจังหวัด 1 ราย

1. แนวการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประมงจังหวัดสงขลา

1. การทำประมงพื้นบ้านในจังหวัดสงขลา มีมากน้อยแค่ไหน
2. อุปกรณ์มือเครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงพื้นบ้านมีอะไรบ้าง แต่ละพื้นที่ในการทำประมงพื้นบ้านมีอุปกรณ์เครื่องมือทำประมงดังกล่าวเหมือนกันหรือไม่อย่างไรบ้าง

3. ชนิดของสัตว์น้ำบริเวณทะเลสาบและอ่าวไทยเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร
4. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพบ้างหรือไม่อย่างไร
5. การดำเนินชีวิตหรือความเป็นอยู่ของครัวเรือนประมงเป็นอย่างไรบ้างในสายตาของท่าน

2. แนวการสัมภาษณ์นักสถิติจังหวัดสงขลา

1. สถิติเกี่ยวกับจำนวนประชากรทั้งหมดในจังหวัดสงขลา โดยเฉพาะประชากรในอำเภอเมืองและสถิติของการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลาในปัจจุบันเป็นเท่าไร
2. สถิติจำนวนครัวเรือนผู้ประกอบการประมงทั้งหมดในจังหวัดสงขลาและครัวเรือนชาวประมงพื้นบ้านว่ามีจำนวนสถิติเท่าไร

3. แนวการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรเอกชน (NGOs)

1. อธิบายถึงสภาพชุมชนประมงพื้นบ้านโดยทั่วไปของจังหวัดสงขลา และความแตกต่างของชุมชนประมงพื้นบ้านบริเวณทะเลสาบสงขลา และฝั่งอ่าวไทย
2. อธิบายถึงความสัมพันธ์ในชุมชน ความสัมพันธ์ในครัวเรือนประมงพื้นบ้านอุปนิสัยต่าง ๆ ของชาวประมงเป็นอย่างไรบ้าง
3. ทางองค์กรของท่านได้เข้ามาช่วยในการพัฒนาชุมชนประมงพื้นบ้านในด้านใดบ้าง
4. มีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างที่เกิดขึ้นในครัวเรือน และชุมชนประมงพื้นบ้านขณะนี้

4. แนวการสัมภาษณ์เต้าแก่

1. ไม่ทราบว่าคุณได้รับซื้อสัตว์น้ำจากชาวประมงพื้นบ้านมานานกี่ปีแล้ว
2. ท่านคิดว่าลักษณะทางเศรษฐกิจหรือรายได้ และความเป็นอยู่ของชาวประมงพื้นบ้านในปัจจุบันนี้เป็นอย่างไรบ้าง มีเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตหรือไม่ อย่างไร
3. อธิบายถึงปัญหาหรือรู้สึกลำบากใจในการรับซื้อสัตว์น้ำจากชาวประมงพื้นบ้านบ้างหรือไม่ อย่างไร

4. อธิบายวิธีคัดเลือกและแบ่งขนาดสัตว์น้ำแต่ละชนิดที่ซื้อจากชาวประมง และกำหนดราคา
5. สัตว์น้ำชนิดไหนที่ชาวประมงพื้นบ้านจับได้มากที่สุด และชนิดไหนที่ราคาสูงที่สุด
6. ช่วงฤดูกาลมีผลต่อการรับซื้อสัตว์น้ำหรือราคาของสัตว์น้ำหรือไม่อย่างไร อธิบาย
7. ผู้ทำประมงพื้นบ้านนอกจากมาขายสัตว์น้ำกับท่านแล้วยังได้เช่าหรือซื้ออุปกรณ์ในการทำประมงจากท่านด้วยหรือไม่ ถ้ามีชาวประมงเช่าหรือซื้ออะไรจากท่านบ้างและมีวิธีการอย่างไร
8. ให้ท่านเล่าถึงลักษณะโดยทั่วไปของครัวเรือนประมงพื้นบ้านในชุมชนของท่าน

5. แนวการสัมภาษณ์ชาวประมงพื้นบ้าน

1. เล่าถึงขั้นตอนในการทำประมงของท่านตั้งแต่เริ่มออกเรือจนเสร็จสิ้นภาระในแต่ละวันว่าต้องทำอะไรบ้าง
2. เล่าถึงการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือที่นำมาทำประมงในแต่ละชนิดว่าทำอย่างไรบ้าง ใช้จำนวนมากน้อยแค่ไหน และอุปกรณ์เครื่องมือแต่ละชนิดมีข้อดีข้อจำกัดอย่างไรบ้าง
3. ความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกันภายในครัวเรือน ความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติ และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านรวมทั้งความสัมพันธ์ภายในชุมชนของท่านว่าเป็นอย่างไรบ้าง
4. เล่าถึงความเป็นอยู่ของท่าน และสมาชิกในครัวเรือนระหว่างอดีตและปัจจุบันในด้านต่าง ๆ เช่นการอุปโภคบริโภค ด้านสาธารณสุข การคมนาคมติดต่อ หรือการติดตามข่าวสาร
5. มีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างที่เกิดขึ้นกับการทำประมงของท่าน
6. อธิบายวิธีการสังเกต ลักษณะลมฟ้าอากาศ หรือทิศทางการเดินเรืออย่างไรบ้างเพื่อความปลอดภัยในการทำประมงของท่าน ตลอดจนลักษณะช่วงฤดูกาลของสัตว์น้ำอย่างไร

3.4.2 วิธีการดำเนินการเก็บข้อมูล

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาในครั้งนี้ เริ่มด้วยผู้ศึกษาได้เข้าไปคลุกคลีและใช้ชีวิตอยู่กับครัวเรือนผู้ประกอบการอาชีพประมงพื้นบ้าน ในพื้นที่บ่ออิฐและท่าเสาพื้นที่ละ 1

ครัวเรือน โดยใช้เวลาระยะหนึ่ง ทั้งนี้ควบคู่ไปกับการสังเกต การซักถามพูดคุย สัมภาษณ์ ในด้านต่าง ๆ ของการดำรงชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน เมื่อมีความสนิทสนมกับผู้ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านในชุมชน หลังจากนั้นจึงใช้แบบสอบถาม กับครัวเรือนผู้ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านดังกล่าว โดยผู้ศึกษาสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามเพื่อถามหัวหน้าครัวเรือนชาวประมงพื้นบ้าน โดยใช้การสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 212 ชุด

3.5 ข้อจำกัดของข้อมูล

ข้อมูลได้จากการเก็บรวบรวมในครั้งนี้ เป็นข้อมูลของการทำประมงอยู่ในช่วงเดือนสิงหาคม ดังนั้นลักษณะและวิธีการทำประมง รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงจะขึ้นอยู่กับชนิดของสัตว์น้ำที่มีมากในช่วงนี้

3.6 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลทั้งหมด 212 ชุด จึงทำการประมวลผล ใส่รหัสเข้าไปรณแกรม SPSS เพื่อวิเคราะห์ทางสถิติ นำผลที่ได้จากการศึกษาเสนอในรูปการกระจายร้อยละ และในรูปของตารางคุณไขว้ โดยเขียนเรียงเรียงพร้อมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ และการเข้าไปคลุกคลีกับชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่ดังกล่าว